

Monumentnummer*: 532343

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 september 2016
Kadaster deel/nr 82772/48

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Utrecht Utrecht Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Utrecht Fort Blauwkapel

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Utrecht H 2208

Omschrijving**

Cluster 33. Restanten van loopgraven.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

RESTANTEN VAN LOOPGRAVEN, als relict en sporen van tijdelijke terreinversterkingen, daterend van de mobilisatieperiode van 1939-1940. Loopgraven zijn meestal in oorlogstijd of bij oorlogsdreiging gegraven open gangenstelsels die soldaten beschermen tegen vijandelijk vuur. Ze zijn veelvuldig tot stand gebracht in de Eerste Wereldoorlog, maar ook al veel eerder, zoals in de 16de tot en met de 19de eeuw toen ze in onze gebieden werden aangelegd bij belegeringen van steden. De uitgeworpen aarde ligt gewoonlijk als een wal aan de frontzijde en vormt zo een (extra) dekking. In de aanloop tot de Tweede Wereldoorlog zijn op grote schaal loopgraven tot stand gebracht in samenhang met de betonnen werken (vnl. Groepsschuilplaatsen Type P en Gietstalen Koepelkazematten Type G) en kwamen ook zogenoemde 'groepsnesten' volgens dit patroon tot stand. De loopgraven uit deze tijd waren gegraven werken, vaak versterkt met houten en betonnen elementen. Loopgraven kennen gewoonlijk een min of meer zigzaggend of hoekig verloop om de dekking en eventuele offensieve mogelijkheden te optimaliseren. Na de oorlog zijn vrijwel alle loopgraven en groepsnesten geëgaliseerd, maar hier en daar zijn nog zichtbare sporen en resten aanwezig, zoals aan de zuidoostzijde van het Fort Blauwkapel. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

loopgraaf maakte deel uit van het systeem van veldversterking, dat door militairen zelf werd aangelegd in de aanloop tot de Tweede Wereldoorlog. De latere egalisering van het terrein is niet grondig uitgevoerd, waardoor er resten en sporen herkenbaar bleven.

Omschrijving

RESTANTEN VAN LOOPGRAVEN op het Fort Blauwkapel. De op het zuidoostelijk deel van het fort gelegen restanten van enkele loopgraven uit 1939 en 1940 zijn vervlakt en daardoor moeilijk herkenbaar. De loopgraaf maakte deel uit van het systeem van veldversterking, dat door militairen zelf werd aangelegd in de aanloop tot de Tweede Wereldoorlog. De latere egalisering van het terrein is niet grondig uitgevoerd, waardoor er resten en sporen herkenbaar bleven.

Waardering

De RESTANTEN VAN LOOPGRAVEN op Fort Blauwkapel zijn van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de en 20ste eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (20ste eeuw), c. het systeem van 'levende' veldversterking in de diepte (20ste eeuw).

De onderdelen zijn relatief zeldzame voorbeelden van in mobilisatietijd aangelegde, als tijdelijk bedoelde, elementen van verdedigingswerken.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* De onderdelen zijn tamelijk zeldzaam geworden, maar in hun huidige gedaante weinig representatief omdat ze in hun samenhang met andere werken moeilijk herkenbaar zijn.

* De onderdelen zijn - vooral vanwege hun aard - weinig gaaf bewaard omdat ze vervlakt zijn en in situ moeilijk waarneembaar zijn.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Versperring

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument